У пошані до піонерів — лицем до молоді!

СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVII. П'ЯТНИЦЯ, 22-го ТРАВНЯ 1970 Ч. 92. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MAY 22, 1970 No. 92. VOL. LXXVII.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Четвер, 21 травня 1970

В АМЕРИЦІ

РОБІТНИЧІ ОРГАНІЗАЦІЇ ДОМАГАЮТЬСЯ зменшити імпорт товарів із чужих держав. Американська Федерація Праці — —Конгрес Індусстрійних Організацій твердить, що треба зменшити імпорт закордонних товарів, щоб обороняти американських робітників, які втрачаювь працю тому, що американський промисл не може конкурувати з закордонними промислами, які користають із дешевої праці та можуть продавати свої товари по дешевших цінах. Робітництво домагається встановити квоти на імпорт текстильних товарів і взуття, але Торговельна Палата ЗСА противиться цій пропозиції, називаючи її нездоровим економічним засобом.

ГУБЕРНАТОР РОКЕФЕЛЛЕР ПІДПИСАВ ЗАКОН, який має утруднити професійним злодіям авт продавати вкрадені авта. Цей закон вимагає, щоб власники старих покинених авт віддавали стейтовій поліції, плити з числом авт і доказ їхньої власности, щоб злодії не могли користуватися цими плитами. Стейтову поліцію треба повідомляти про місце, де складено старі невживані авта. При реєстрації нового авта треба буде пред'явити посвідку, в кого куплено авто. Окремий закон вимагає, щоб при пересилці авта за кордон, до Европи, власник виказувався документами про це авто, яке пересилається.

ПОЛОВИНА ВСЬОГО ДОРОСЛОГО НАСЕЛЕННЯ цієї країни належить до групи, що її науковці називають „функціонально неписьменними". Цією справою займається ізраїльський фахівець від цієї проблеми Дейвід Гарман, який тепер працює в Гарвардському університеті. Він твердить, що не можна зараховувати до „письменних" на основі того, що хтось закінчив 4 кляси народної школи, як це практикують при переписі населення, бо теперішні вимоги життя такі, що грамотною людиною можна б називати тих, які закінчили 10 або 11 кляс. „Письменна" людина повинна розуміти підручник науки їзди автом, читати й розуміти часописи, виповнити аплікацію на працю.

ДОРАДНИК КОЛИШНЬОГО ПРЕЗИДЕНТА ДЖАНСОНА Джозеф А. Каліфано, промовляючи на зборах Товариства Видавців журналів у Вайт Сулфур Спрінґ, Вест Вірджінія, передбачає збільшення заворушень в ЗСА, якщо республіканський Уряд президента Ніксона не зможе виконати всіх зобов'язань в справі внутрішньої програми так само, як він виконує всі свої закордонні зобов'язання. Каліфано сказав: „Мусимо поважно поставитися не тільки до справи контролі заробітних платень і цін, але й до проблеми збільшення податків". Колишній дорадник Джансона твердить, що конче треба подбати про вбогих американців, і залишити війну в Азії.

ВІДОМИЙ ШВАЙЦАРСЬКИЙ ПОВІСТЯР і драматург 59-річний Макс Фріш два місяці відвідував Америку і перед від'їздом до Европи заявив, що ЗСА щасливо переможуть ті труднощі, в яких вони знайшлися внаслідок війни в давньому Індо - Китаї. Фріш пише по-німецьки. Він бачив протестти студентів американських і бачив, як реаґували на виступи студентів праві кола американського суспільства. Швайцарець Фріш твердить в інтерв'ю: „Молоді студенти протестують проти війни. Але є в цій країні доволі сил, які можуть протиставитися радикальній молоді". На Фріша сильне враження зробив той факт, що секретар внутрішніх справ Гіккел критикував Уряд за становище до молоді.

У СВІТІ

ПРЕМ'ЄР КАМБОДЖІ ЛОН НОЛЬ ПРОГОЛОСИВ заклик до своїх земляків — ставитися приязно супроти китайських співмешканців країни. На близько 7 мільйонів мешканців Камбоджі є кругло 600.000 китайців і 400.000 в'єтнамців. Серед одних і других були сильні комуністичні впливи., Більшість в'єтнамців евакуйовано, приміщено по різних церквах, школах і публічних залях і ступнево відсилається їх до Південного В'єтнаму, де над усіма переводять скринінґ. Уряд Камбоджі ґарантує безпеку китайцям, щоб не дати формальну притоку Комуністичному Китаєві до інтервенції в „обороні" своїх земляків.

ПІВДЕННА КОРЕЯ ОБМІНЯЄТЬСЯ з Камбоджею амбасадорами. Формальне визнання Південною Кореєю нового режиму в Камбоджі й відновлення між ними дипломатичних зв'язків потрібні, як передумова для допомоги збоку Південної Кореї для Камбоджі в її війні проти комуністів.

ЗАХІДНЯ НІМЕЧЧИНА МУСИТЬ З'ЯСУВАТИ із Східньою Німеччиною 20 важливих справ, поки зможе підписати з нею договір про „нормалізацію" взаємин — заявив західньо - німецький канцлер Віллі Брандт напередодні своєї другої зустрічі з прем'єром комуністичної Східньої Німеччини Віллі Стофом. Віллі Стоф, шеф партії Вальтер Ульбріхт і совєтський амбасадор у Східній Німеччині Пйотр Абрасімов перевели довгу нараду безпосередньо перед від'їздом Віллі Стофа на зустріч з Брандтом у Касселі в Західній Німеччині.

СОВЄТИ ЗВЕРНУЛИСЯ до найбільшої японської автомобільної фабрики „Тойота Мотор Комп." з пропозицією збудувати в СССР фабрику вантажних автомобілів. Таку пропозицію відкинув президент компанії Форда, Генрі Форд, заявивши совєтським лідерам, що він не зможе збудувати таку фабрику над Камою в найближчих трьох роках, як цього вони вимагали. На відмовну відповідь Форда вплинув арґумент Державного Департаменту і Пентаґону, що не личить американській компанії будувати вантажні автомобілі, які постачають їх потім Північному В'єтнамові.

НА ЧОРНЕ МОРЕ ВИПЛИЛИ два американські нищильники. Американська адміраліція висилає час-до-часу деякі одиниці з американської Шостої фльоти на Середземному морі на Чорне море, щоб пригадувати Москві, що коли вона вважає Середземне море за міжнародне, то таким самим міжнародним морем є Чорне Море.

ОПИТИ ГРОМАДЯН У БРИТАНІЇ ВИКАЗУЮТЬ, що соціялістична Партія Праці має шанси дістати 48 відсотків у парляментарних виборах 18 червня ц. р., а Консервативна партія 46 відс. Обидві партії зискали коштом Ліберальної партії та шотляндських і валійських націоналістів. Передбачують перемогу соціялістів мінімальною більшістю мандатів.

У ПІВДЕННОМУ В'ЄТНАМІ ЗГИНУВ вже 23-ій з черги журналіст 64-літній Леон Ріпліґ, кореспондент „Нюз Сервісу" з Батлеру у Вісканзіні. Він був смертельно поранений в катастрофі джіпу недалеко Лонґ Бінь, що про нього раз-у-раз згадується у воєнних повідомленнях.

27-А КОНВЕНЦІЯ УНСОЮЗУ ВІДХИЛИЛА ПРОПОЗИЦІЇ НА ЗМІНИ У СТАТУТІ; У ТРЕТІМ ДНІ НАРАД ВИЧЕРПАНО ДИСКУСІЮ ТА ПЕРЕВЕДЕНО ВИБІР КАНДИДАТІВ

Клівленд, Огайо. — 27-ма Звичайна Конвенція Українського Народного Союзу, яка відбувається тут від понеділка 18 травня ц. р., у третьому дні своїх нарад з технічних причин відхилила запропоновані Статутовою Комісією зміни у статуті УНС. Статутова Комісія пропонувала цілий ряд таких змін і доповнень, але Конвенція відмовилася дебатувати над ними і їх розглядати з уваги на те, що зміни з попередніх двох Конвенцій були надруковані додатково окремими книжочками, але не були зібрані в одній статутовій книжці. Конвенція також висловила побажання, щоб у майбутньому дати Статутовій Комісії більше ніж три дні часу, як це було досі, на підготову змін та щоб ці поповнені зміни були пред'явлені кожному делеґатові на письмі.

Крім дебат над справою змін у статуті, Конвенція у третьому дні своїх нарад в середу 20 травня вичерпала дискусію над звітами Головного Уряду, в якій забирало голос понад шістдесять делеґатів та перевела вибір кандидатів на головних урядовців. Проводила вибір Виборча Комісія, яку очолює Впр. о. Богдан Смик. Вислід цих правиборів, які відбулися бальотами, буде відомий після обчислення голосів. Імена трьох кандидатів на кожний пост в Головному Уряді, які одержали найбільшу кількість голосів, будуть тоді вписані на виборчий бальот. Вибір Головного Уряду передбачений на п'ятницю 22 травня.

Спікер Палати МекКормек не буде старатися про перевибір

Вашинґтон. — 78-річний спікер Палати Репрезентантів конґресмен Джан В. МекКормек заявив, що він цього року не буде старатися про перевибір тому, що його дружина нездужає. МекКормек заявив, що він рекомендує, щоб Палата Репрезентантів вибрала собі на спікера теперішнього провідника демократичної більшости в Палаті конґресмена демократа з Оклагоми 62-річного Карла Алберта. Конґресмени демократи ліберального напрямку хотіли б мати на становищі спікера якогось молодшого і ліберальнішого конґресмена, але в політичних колах вірять, що Алберт займе становище, яке по довгих роках залишає МекКормек, що був конґресменом впродовж 42-ох років, і вже стало звичаєм в його окрузі що два роки перевибирати на пост конґресмена Джана В. МекКормека. Від 1962 року він займав пост спікера Палати після смерти довголітнього спікера Сема Рейбирна. Вибори нового спікера відбудуться в січні 1971-го року, коли зійдеться нововибрана Палата Репрезентантів. Палата вибере вище згаданого конґресмена Алберта, коли Демократична Партія здобуде більшість в листопадових виборах цього року.

150,000 робітників в Ню Йорку підтримують політику Ніксона

Ню Йорк. — 20-го травня відбулася масова маніфестація робітництва біля Сити Голл та в інших сусідніх місцях, в якій взяли участь 150,000 робітників, що вповні підтримують політику президента Ніксона у В'єтнамі і в Камбоджі. Маніфестанти несли море американських прапорів, повторювали під час маршу патріотичні гасла та несли патріотичні написи на транспарентах, такі, як „Америка — ніщо краще від неї". 3.800 поліцистів старалися не допустити до зудару патріотичних маніфестантів із окремими особами, що демонстрували проти Ніксона, домагаючися негайного миру у В'єтнамі. Маніфестанти одночасно демонстрували проти посадника Джана Ліндзі. Несли труну із написом на ній: „Тут лежить місто Ню Йорк — похоронене комісаром Ліндзі. Маніфестація відбулася мирно, не було жадних заворушень, тільки з окремими демонстрантами проти війни, які втікали, коли бачили маси демонстрантів.

Демократична Партія домагається права користати з телевізії

Вашинґтон. — Демократичний Крайовий Комітет звернувся з просьбою до Федеральної Комунікаційної Комісії запевнити йому за гроші користати з телевізії та надавати платні оголошення про пожертви на партійний фонд. Як відомо, демократи мають мільйонове заборгування, що виникло під час президентських виборів. Вони хочуть звернутися через телевізію з закликом про підтримку партійного фонду. Досі Федеральна Комунікаційна Комісія не дозволяла на доступ партіям до телевізії в подібній справі. Правний дорадник Крайового Демократичного Комітету Джозеф А. Каліфано критикує становище Комунікаційної Комісії, яка дозволяє реклямувати мило, панчохи, воду до чищення ямини усної, і одночасно забороняє збирати фонди на те, щоб славити вартість ідей. Крайовий Комітет не звертається з просьбою, щоб дістати безплатний час на відповідь президентові Ніксонові, коли б він виголошував виборчу промову.

Дві особи вбиті і 71 поранена при зударі двох поїздів підземки в Ню Йорку

Ню Йорк. — В Ню Йорку порожній поїзд підземної залізниці ІНД наїхав на інший поїзд, що був переповнений пасажирами в ранішніх годинах, коли люди їдуть до праці, — і спричинив такий удар, що один віз пасажирського поїзда вийшов із рейок і вдарив по цементовій стіні. В цьому зударі згинули 2 особи і 71 особа була поранена. Тільки кілька осіб із поранених залишилися в шпиталі, бо інші могли відійти додому. Як видко з дотеперішнього слідства — то ця катастрофа була спричинена тим, що порожнім поїздом керував машиніст, сидячи не в першому, тільки в третьому возі, а в першому возі сидів кондуктор, який лямпою давав знаки машиністові.

Південнов'єтнамські війська відкрили новий відтинок фронту в Камбоджі

Дюклеп, Південний В'єтнам. — В середу 20 травня ц. р. південно - в'єтнамські військові з'єднання в кількості яких 2.500 вояків та в супроводі американських дорадників і з підтримкою американського летунства перейшли кордон поблизу табору спеціяльних збройних сил розташованого в цій місцевості й увійшли на територію Камбоджі з метою прочищення прикордонних теренів від комуністичних аґресорів. Більшого опору у своєму наступі ці з'єднання не зустріли. Водночас із цим офіційні кола у Вашинґтоні подали до відома, що південно-в'єтнамські війська залишаються в Камбоджі ще якийсь час, навіть після того, як звідти будуть виведені, згідно із заявою президента Ніксона, найдалі до 30 червня ц. р. всі американські військові з'єднання. Відкритий новим наступом південних в'єтнамців відтинок фронту в Камбоджі охоплює територію поблизу ріки Се Сан в північній Камбоджі понад її кордоном з Південним В'єтнамом. Тут північні в'єтнамці та в'єтконґ розбудували свої мілітарні й постачальні бази для атак на американські табори спеціяльних збройних сил в Бупранґу та в Дуклепі. Останнім часом у зв'язку з військовою інтервенцією південно-в'єтнамських військ комуністи свої бази частинно залишили й відійшли далі на північ.

Мао Тсе-тунґ звернувся з закликом розгортати боротьбу проти „американського імперіялізму і його лакеїв"

Гонґ Конґ. — Комунокитайська пресова аґенція в Пекіні опублікувала „звернення" голови китайської комуністичної партії Мао Тсе-тунґа із закликом до світової революції проти „американського імперіялізму і його лакеїв". У своєму звер-зверненні, що нараховує 700 слів, Мао Тсе-тунґ обіцяє підтримку Комуністичного Китаю для всіх тих сил у світі, які ведуть боротьбу проти імперіялізму ЗСА, як також допомогу китайського народу для „революційної боротьби американської нації" проти теперішньої влади у Вашинґтоні. Мао висловлює переконання, що „революційні сили ЗСА" добудуть у своїй боротьбі проти „американського фашизму" остаточну перемогу. Звернення Мао Тсе-тунґа проголошено саме в той день, коли, згідно з попереднім домовленням, у Варшаві представники комуністичного Китаю мали зустрітися з репрезентантами ЗСА для продовжування започаткованих вже давніше переговорів. Комунокитайський режим відкликав цю зустріч на два дні перед її реченцем. У своєму зверненні Мао називає американський імперіялізм велетенською потворою, яка насправді є „паперовим тиґром", що його легко можна знищити. Він висловлює водночас свою певність щодо цього, що „американські аґресори і зграя їхніх собак" будуть переможені індокитайськими народами й революційними антиамериканськими силами у всьому світі.

Репресований совєтський діяч про незламного українського націоналіста

Ню Йорк. — Спеціяльний кореспондент аґенції Асошіейтед Пресс у Москві Голґер Дженсен відбув розмову з переслідуваним совєтським російським молодим журналістом Владіміром Буковським, якому тепер 27 років і який уже сидів у червоних в'язницях та кацетах 6 років. КҐБ й тепер тримає його під постійним наглядом. Син упривілейованого члена комуністичної партії, В. Буковський, закінчивши школу в Москві, розпочав у 1960 р. видавати підпільний антирежимний журнал, у 1962 р. публікував, також нелеґально, абстрактні образи молодих малярів. В. Биковський, крім ін., був обвинувачений в тому, що в нього в 1963 р. каґебісти знайшли твори югославського комуніста Джіласа. Письменник розповів західньому кореспондентові, що в Ленінґрадській тюрмі він провів „15 місяців кошмару". Там комуністи тримали 1,000 заарештованих політичних в'язнів, разом із кримінальними злочинцями та вбивцями. В камері з ним сиділи двоє: „старий український націоналіст, який перебуває в тюрмі вже 16 років" та злочинець, який убив своїх дітей. У великому репортажі в „Сандей Нюз" у Ню Йорку з 17 травня 1970 р. сказано, що „українець завжди говорив про незалежну Україну". Письменник і підпільний видавець В. Буковський сказав: „Вони били того українця щодня, били носками чобіт у живіт. Інколи вони вкидали в'язня в окрему ізольовану кімнату й там його били майже безперестанку. Я знав багато людей, які померли після побиття, а шпиталь після того був завжди переповнений". В. Буковський розповів, що в тюрмах і кацетах лікарі дають в'язням примусові застрики для ослаблення організму і спротиву слідчим: такі в'язні дістають страшні корчі в шлунку і високу гарячку.

ВІДБУДЕТЬСЯ ВАЖЛИВА ГРОМАДСЬКА НАРАДА В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — У середу 27 травня в Українському Народному Домі, в залі ч. 22 точно о год. 7-ій вечора розпочнеться важлива громадська нарада, скликана Комітетом Об'єднаних Американсько-Українських Організацій великого Ню Йорку — Метрополітальний Відділ УККА. У повідомленні, підписаному головою президії адв. Романом Гуглевичем та секретарем Я. Косановським, сказано, що на цих зборах відпоручників усіх організацій буде, між ін. точками, повідомлено про відзначення 20-ліття героїчної смерти Головного Командира УПА ген.-хор. Т. Чупринки і підготову великої маніфестації в Мангеттен Центрі, інформація про Тиждень Поневолених Націй ,про будову нової церкви св. Юра в Ню Йорку й ін. Організації висилають своїх відпоручників з розрахунком одного на до 100 членів двох — до 500 членів, трьох — коли має понад 500 членів.

В Харкові відбувся новий політичний процес: засуджено двох інженерів

Москва. — Згідно з повідомленням поширюваного тут підпільного антирежимного часопису, в Харкові, в Українській ССР, відбувся в днях 10-11 березня цього року судовий процес проти двох харківських інженерів Володимира Пономарьова та Владислава Недобори, обвинувзчених в посіданні антисовєтської літератури і в підписанні двох документів: одного на оборону запротореного у психіятричну „лікарню" генерала Григоренка і другого із зверненням за допомогою до комісії Людських Прав Об'єднаних Націй. Обом інженерам, Пономарьову і Недоборі, присуджено по три роки ув'язнення у виправно-трудових таборах. Півтора місяця пізніше, 24-го квітня ц. р., в Харкові відбувся процес проти інженера Аркадія З. Левіна ,який також, як вже було повідомлено дістав три роки виправно-трудових таборів за ті самі „злочини", що й Пономарьов та Недобора. Одночасно із цим, в березні ц .р. у Москві відбулися процеси Владіміра Гершуні, обвинуваченого в посіданні 20 листівок в обороні ген. Григоренка й у виступах проти совєтської окупації Чехо-Словаччини та проти сталінізму, і проти студентки Валерії Новодворської, обвинуваченої в поширюванні летючок в Палаті З'їздів на Кремлі з приводу дня Конституції з вимогою дотримуватися її постанов. І Гершуні і Новодворську запроторено постановою суду в психіятричну лікарню.

Вийшла книжка д-ра Матвія Стахова „Третя совєтська республіка в Україні"

Ню Йорк. — У виданні УККА, в серії видань НТШ, Бібліотека Українознавства, том 26, з позначенням 1968 р. — вийшла тепер велика документальна розвідка д-ра Матвія Стахова „Третя совєтська республіка в Україні". Книжка, має 244 стор., багато фотодокументів, розбита на 8 розділів-нарисів, присвячених описові та аналізі історії третьої воєнної інвазії Совєтської Росії в Україну і розвитку окупаційної московсько - большевицької системи в Україні від листопада 1919 р. до листопада 1924 р. Видатний громадський діяч, професор УВУ, головний редактор тижневика УРСоюзу „Народна Воля" д-р Матвій Стахів аналізує у своїй праці десятки документів, як українських, так і московсько-большевицьких, які виявляють, що сучасне пропаґандивне поликування ЦК комуністичної партії УССР та московського ЦК КПСС на те, що совєтська влада в Україні розпочалася в 1917 р., коли була формально проголошена Українська Совєтська Республіка — не відповідає історичній правді. Вибиті Армією УНР та Армією УГА большевицькі орди з України, чому також сприяв наступ білого генерала Денікіна, в серпні 1919 р. й далі не мали вже ніякої влади в Україні, тоді незалежній державі українського народу. Впарі з окупаційною армією совєтської Росії втекли на північ з української території і члени ЦК КП(б)У, яким у Москві ЦК Російської Комуністичної Партії РКП наказав самим себе формально скасувати: Совнарком України самозліквідувався. Про встановлення формальної фікції „українського большевицького уряду" в Україні можна говорити лише починаючи з 1920 р., та й то були привезені з Москви апаратники. Головні розділи книжки „Третя совєтська республіка в Україні": „Як почалася третя совєтська республіка в Україні", „Формальні постанови Москви", „Початок третьої частинної окупації України", „Формальне привернення конституції УССР", „Діяльність совнаркому ВУЦВК", „Договір Місії УНР і польського Уряду про союзну акцію", „Східня Галичина та совєтська політика в 1920 р.", „Війна з совєтською Росією в 1920 р.", „Совєтська республіка Галичини", „Що совєтська влада принесла в Галичину", „Совєтсько-польські переговори в Мінську й Ризі", „Кінець реґулярного фронту Армії УНР проти московсько-совєтської інвазії". У кінці цього першого тому додано понад 100 приміток-документацій та показник згаданих у цій праці прізвищ.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

ЧИКАГО ВШАНОВУЄ ГЕН.-ХОР. ТАРАСА ЧУПРИНКУ

Чикаго. — 20-річчя смерти ген.хор. Тараса Чупринки — Романа Шухевича відзначує Чикаґо соборно. В склад Ділового Комітету увійшли політичні, релігійні, суспільно-громадські, комбатантські, молодечі, жіночі, допомогові, обезпеченеві та інші товариства й організації, об'єднуючися до спільної дії. Святочна Академія відбудеться в неділю 24 травня 1970 р. о год. 5-ій по пол. в залі школи Шопена. У програмі слово о. С. Іжика з Канади, виступи симфонічної і мандолінової оркестри СУМА, хору „Прометей", деклямації молоді тощо. Під час Академії українська громада Чикаго й околиць запротестує проти відзначування Об'єднаними Націями Леніна як „гуманіста".

ВІДЗНАЧЕННЯ 52-ИХ РОКОВИН ГЕТЬМАНСЬКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Ірвінґтон. — 52-гі роковини віднови Української Держави гетьманом Павлом Скоропадським відзначать в Ірвінґтоні в неділю, 24-го травня ц. р. о год. 12-ій в полудне, у Православній Церкві св. Трійці при 836 Ляйонс Аве., Молебнем і Святочними Сходинами з доповіддю д-ра Богдана Коваля та мистецькими виступами.

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР БОГДАНА КРАВЦЕВА В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Заходами 64-го Відділу СУА, у суботу 23-го травня о год. 5.30 вечора відбудеться в залі Українського Інституту Америки, 2 Схід 79 вулиця, літературний вечір поета, літературознавця і журналіста Богдана Кравцева. У програмі вечора: читання автором поезій і перекладів, як також обговорення читаного та відповіді на запитання.

23-ГО ТРАВНЯ ЗБОРИ ВІДДІЛУ ООЧСУ У ВАШИНГТОНІ

Вашинґтон, Д. К. — В залі української католицької церкви Пресвятої Родини у суботу 23-го травня о 6 год. 30 хв. відбудуться загальні збори 17-го метрополітального Відділу ООЧСУ, на яких, після звітів, буде вибрано нову управу. Тепер цей активний Відділ очолює інж. Володимир Маєвський, секретарем є Богдан Максимчук.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc, at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢.
Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Партійне чи державне

Це недискусійна істина, що держава стоїть понад партіями, що державний інтерес важливіший за партійний. Правда, член кожної партії може твердити, що інтерес його партії тотожний з інтересом держави, і якраз його партійна програма визначає найкраще, що власне треба народові і державі. У практиці ці речі виходять інакше. У демократичній країні існує суперництво між партіями, отож зударяються ідеї і програми. Партія більшости творить уряд, який мусить дбати передусім за добро держави і стояти понад партіями, але звичайно здійснює програму своєї партії в різних державних справах. Від успіху чи невдачі такої політики залежить доля уряду та престиж партії. У такій системі, як американська, Президент і його Уряд можуть належати до партії меншости і мати проти себе парляментарну більшість. Від ступня державницької зрілости, мужности, коректности і головно від формату партійних лідерів залежить, чи між Президентом і його Урядом, з одної сторони, і опозиційною більшістю в Конгресі з другої проходитиме гармонійна співпраця, чи між виконною і законодатною владою існуватиме постійне напруження й виринатимуть тертя та конфлікти.

Коли головою демократичної більшости в Сенаті за президентури республіканця Д. Д. Айзенгавера був Линдон Б. Джансон — вони тісно співпрацювали і між Сенатом та Президентом ніколи не бувало поважних зударів. Линдон Б. Джансон, як 36-ий Президент ЗСА, допустився історичної помилки, повівши В'єтнамську війну так, що її не можна виграти. За ту свою помилку він заплатив власною кар'єрою. Але він ніколи не керувався партійними критеріями в керуванні державою. Одного разу, коли йому звернули увагу на те, що Демократична партія може програти вибори внаслідок його політики — він страшенно обурився: державна політика не може оглядатися на інтерес тої чи другої партії. Ричард Ніксон заявив недавно, що волів бути президентом на одну каденцію, аніж бути обраним і на другу каденцію ціною втрати З'єднаними Стейтами свого місця в світі, як першорядної держави.

На превеликий жаль, у Сенаті є впливові діячі, які своєю поведінкою створюють враження, що хоч, може, і діють згідно з своїми поглядами і не кривлять душею, проте таки керуються інтересами більше партійними чи навіть персональними, як державними. Два сенатори запропонували додаток до бюджету на оборонні цілі, який забороняє користуватися бюджетовими сумами на ведення будь-яких воєнних дій у Камбоджі, навіть на висилання туди військових дорадників і підтримування місцевої антикомуністичної армії американським летунством. Віцепрезидент Спіро Егню назвав цей внесок „вибиванням хідника з-під ніг Президента". Редакційна стаття популярного нюйоркського „Дейлі Ньюз" назвала цей внесок ще гостріше — „ножем у спину" американським воякам у Південній Азії.

Той внесок, який знайшов більшість у сенатській Комісії закордонних справ, не має шансів перейти через Палату Репрезентантів, та й у Сенаті його напевно „розводнять". А якби він перейшов, то постав би конституційний конфлікт, бо Президент стоїть на становищі, що він, як головний командувач збройних сил, має конституційне право пересувати війська й орудувати збройними силами так, як цього треба з погляду стратегії, тактики і безпеки вояків. Але навіть, якби той внесок не перейшов і скінчилося тільки на дебатах у Конгресі та газетному шумі, то все одно державі вже завдано великої шкоди. Цитований угорі нюйоркський щоденник слушно пригадує, що „підсилюючи враження, нібито американський нарід глибоко поділений щодо війни, ті люди підбадьорюють Ганої, щоб він і надалі був упертим і не поступався в переговорах на Паризькій конференції, яка триває вже два роки. А це коштуватиме ще більшої кількости поляглих американців". І автор тієї статті висловлює жаль, що знаходяться сенатори, які „роблять собі політичний капітал серед американців, що виступають проти війни, але не причиняються до її скорочення".

Коли студентам і сірим обивателям вільно керуватися настроями, а не холодним розсудком, і коли кожному вільно мати свої партійно - політичні погляди, розбіжні з поглядами членів Уряду, все ж від осіб на відповідальних становищах, на які вибрав їх нарід, вимагається, щоб вони вміли підноситися вище від своїх особистих симпатій та партійних інтересів і не діяли на шкоду країні.

Леонід Полтава

ДВА ІМПЕРІЯЛІСТИЧНІ ГОЛІЯТИ

Гра не для дітей

У кінці квітня року Божого 1970 населення Києва було свідком дивної картини: на подвір'ї й перед ворітьми Київського Політехнічного Інституту Академії Наук УССР вранці збиралися сотні студентів з пакуночками і валізками в руках, закльопотано бігали якісь люди з червоними биндами на рукавах, студенти - радисти передавали кудись якісь повідомлення через портативні радіонадавачі...

За годину біля інституту зібралося вже кілька тисяч осіб, між ними й матері з веселими дітьми, бо кожна дитина любить мандрівку, і не надто веселого настрою старички, яких відірвали від телевізорів і їхніх давніх, зачитаних книжок. Після свисту м і л і ціонерських сюрчків та наказів команди, що подавалась, звичайно, російською мовою, люди почали сідати у вантажні автомашини. На вокзалі тій кількатисячній масі наказали негайно пересідати у вантажні вагони з приставленими до них східцями-трапами. Забалакав традиційний, ще з часів царської Росії, залізничний дзвінок, закричав паротяг — і все те рушило „у позамісьску зону"... Київська преса хвалилась, що „відправка" тривала тільки 8 хвилин, отже чергове „воєнізоване завдання з цивільної оборони" було виконане як слід.

Такі й подібні „воєнізовані ігри" відбуваються нині по всій території Совєтського Союзу. Вся без винятку молодь, від майбутніх академіків до закинених у горн вівчарів, мусить прискореними темпами опановувати у воєнізованих гуртках різні „мирні" ремесла та знання. Всі повинні вміти: плавати й рятувати потопаючих з води, стріляти з рушниць і кулеметів, кидати гранати; у спеціялізованих групах цивільна молодь привчається стрибати з летаками, налагоджувати радіозв'язок, їздити на мотоциклах, панцерниках і навіть танках... Хоч такою воєнізованою підготовою молодих „цивіліяків", а їх в СССР майже сто мільйонів, займається міністерство освіти і різні спортові організації, — не треба бути далекозорим китайцем, щоб зрозуміти, що ініціятива вийшла не від учителів чи спортовців, а від генерального штабу міністерства оборони СССР.

Реальна підготова до зудару

Заки минулого року комуністичний Китай перевозив з прикордонної провінції Сінкіянг атомове обладнання „вглиб країни, в СССР створено окрему надзвичайну військову округу поблизу китайського кордону.

Американський Інститут Стратегічних Студій подав, що СССР має тепер на китайському кордоні — а це 4 150 миль! — 62 готові до бою дивізії з майже 700 тисячами вояків. З них 28 стоять в окупованій Монголії та на колишній китайській землі на Далекому Сході, привласненій ще за царів, а 34 дивізії отаборилися вздовж безконечного кордону. Зі свого боку Китай тримає вздовж кордону російського понад 800.000 вояків гірше озброєних, не раз голодних, але — сфанатизованих. Щодо патріотизму вояків совєтської армії, то це велике питання, бо коли неросіяни з лав армії сотнями тисяч ішли в полон навіть до озвірілого Гітлера, то можна всього чекати у висліді шовіністичної політики совєтської Росії супроти 110 поневолених народів і народностей СССР.

Совєтський Союз має тепер на Далекому Сході 270 ракет далекого засягу з атомовими головками. Ще кілька місяців тому на Заході вважали, що Китай Мао Тсе - тунга не скоро зможе випустити в орбіту космічного сателіта — нині такий розвідник уже літає довкола земної кулі.

Совєтська пропаганда галасує про зростаючу „загрозу" збоку Західньої Німеччини, про „мілітаризм" Ізраїля, про „американську агресію" у В'єтнамі. Але підготова СССР до зудару націлена нині не на Америку, Західню Німеччину чи Ізраїль, —, головним ворогом ЦК КПСС вважає Китай (так само, як у своїй книжці „Желтая опасность" писав про це царський міністер Вітте). Ось чому в СССР почали провадити „воєнізовані ігри" та переводи населення „в позаміські зони"; змагаючись притому за швидкість. Однак, 8 хвилин, впродовж яких відбулось вантаження у вагони на залізничній станції в Києві, це занадто довгий час у добу атомових ракет. Загрожена країна матиме всього-на-всього 5 хвилин на те, щоб ховатись і оборонятись...

Лише пропагандивні заяви?

Китайський імперіялістичний уряд, поневолюючи тибетський народ і інші некитайські народи та племена, звертається до Москви з найгострішими обвинуваченнями:

„Совєтський Союз нині перебуває під диктатурою буржуазії (совбурів, про які писав югославський мислитель Мілован Джилас), диктатурою великої буржуазії, диктатурою німецького фашистського типу, диктатурою гітлерівського типу... „Совєтські р е в ізіоністські нові царі відновили давню царську політику пригнічення націй".

25 квітня ц. р. з Пейпінгу передано через потужні радіостанції російською мовою велику статтю, що перед тим з'явилась у всій китайській пресі. Після вихвалянь Леніна, традиційних для всіх комуністів, інспірований з ЦК китайської компартії автор заявив:

„Москва вдалася до таких страхітливих заходів у переслідуванні націй, як примусове переселювання населення, переслідування й утиски, включно з ув'язненням, національних меншостей... Совєтський Союз став в'язницею народів". Комуністичний Китай пригадав совєтській Росії про окупацію Чехо - Словаччини, про поневолення народів Східньої

(Закінчення на стор. 4-ій)

Любомир Винар

УКРАЇНСЬКЕ ІСТОРИЧНЕ ТОВАРИСТВО

(2)

Тепер коротко з'ясуємо головні ідеї, якими унапрямлювалися основоположники УІТ і які стали основою діяльности Товариства. Ми бажали в першу чергу об'єднати істориків, дослідників історичних наук і любителів української історії. Ми уважали, що включення любителів української історичної науки спричиниться до кращого зрозуміння історичних досліджень серед нашого свідомого громадянства, а також нав'яже безпосередній діялог між дослідником і консументом — читачем цих праць. Беручи це до уваги, ми впровадили два ступені членства в УІТ — звичайні члени, які складаються з дослідників історії та допоміжних історичних наук, і членів - прихильників, які складаються з любителів історії. Широка членська база Товариства повністю себе виправдала.

Други основне завдання, яке стоїть перед Товариством — це пильнування і оборона інтересів української історіографії та продовжування її кращих традицій. Це органічно пов'язане з ревізуванням і виправлянням т е н д е нційних і фальшивих інтерпретацій історії України в працях совєтських, а також чужинецьких істориків, які в кривому дзеркалі представляють українській історичний процес. Українські історики в підсовєтській Україні під тиском комуністичного режиму або добровільно в своїх працях сплачують данину „старшому братові". Це наявно документується в історичній схемі Східньо - Европейської історії, яку вони змушені були прийняти. Отже, не диво, що більшість історичних гасел в Українській Радянській Енциклопедії віддзеркалюють ідеологічний багаж марксизму та ленінізму і мають мало спільного з об'єктивним насвітленням української історії. В Західній Европі і в Америці в основному закорінилася російська історична схема, яка майже зовсім ігнорує середньовічний період української історії і Київську державу приділює до „російської держави".

Отже, перед УІТ стоїть надзвичайно важливе завдання спростовувати ці тенденційні ітерпретації і науково обґрунтовувати незалежність і самобутність українського історичного процесу. Якщо візьмемо до уваги, що в більшості американських університетів і інших наукових у с т а нов включено цю схему в програми навчання, тоді побачимо, що наше завдання надзвичайно трудне і вимагає максимальних зусиль.

Дальше завдання УІТ — видавання „У к раїнського Історика", нашого єдиного історичного журналу поза межами України, а також розгорнення видавничої діяльности. Вдержання і розбудова історичного журналу — це одне з найважливіших завдань. В дальшому ми постановили присвятити спеціяльну увагу виявленню, реєструванню та вивченню джерельних матеріялів у закордонних архівах і бібліотеках. Ми постановили співпрацювати з українськими науковими установами, як також наладнати співпрацю з чужинецькими історичними товариствами. Оце була в основному наша програма діяльности, яку ми запропонували нашому членству в березні 1965 року. Тоді ми обрали Управу Товариства, яка складалася з таких осіб: 1-ша презедія УІТ: Олександер Оглоблин — голова, Наталія Полонська - Василенко — заступник голови, Любомир Винар — секретар і скарбник; члени Управи: Олекса Вінтоняк, Олександер Домбровський, Василь Дубровський, Ігор Каменецький, В. Кисілевський, Роман Климкевич, о. Ірівей Назарко, Ярослав Пастернак. До Контрольної комісії обрано Іллю Витановича, Михайла Ждана і Леся Биковського. Згодом до Управи кооптовано Марка Антоновича, Омеляна Пріцака і Василя Омельченка. З членів Ініціятивної групи і Управи УІТ в міжчасі померли проф. В. Дубровський і проф. Ярослав Пастернак. Це значно ослабило УІТ, якщо до уваги взяти, що Я. Пастернак був нашим провідним археологом.

Тепер коротко згадаємо про членство в УІТ. В 1965 році Товариство начислювало 45 членів. Під кінець 1969 року ми вже мали 170 членів і членів - прихильників. Це вказує на зріст нашого членства, але, якщо взяти до уваги широку членську базу Товариства, то уважаємо, що цей зріст ще є задовільний. Дуже на зустріч нашому членству, ми вирішили, що членська вкладка має включати річночасно передплату журналу і нашого Бюлетеня. На перший погляд це може здаватися маловажною справою, але це свідчить, що ми бажаємо справедливо розв'язати питання членських вкладок.

З приємністю приходиться відмітити, що багато науковців, які спершу з певною резервою ставилися до нашого Товариства, згодом стали його членами.

Видавнича діяльність

Генеза УІТ пов'язана безпосередньо з видаванням „Українського І с т орика". Перше число журналу, а властиве бюлетеню появилося під кінець 1963 року і мало 24 сторінки друку. Був це скромний початок, який на думку багатьох не мав запевненого м а й б утнього. Проте, вже за короткий час ці песимістичні прогнози виявились неправдивими.

(Продовження буде)

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редагує інж. Лев Яцкевич

ЧАРОДІЙНІ МЕТАЛИ

Коли Тревітік, сучасник Джеймса Ватта в другій половині XVIII стол. запроєктував парову машину з тиском 3-ох атмосфер, технічний світ вважав це вершком божевілля. Тепер ми вживаємо для погону парових турбін пари тиском 300 атмосфер, і цього ніхто не вважає за межу, якої не можна перейти.

Єдиною перешкодою під теперішню пору для підвищення тиску та зв'язаних з ним високих температур є брак відповідних матеріялів. На щастя, у висліді невпинних лябораторійних дослідів сучасна технологія дістає нові матеріяли, що творять у машинобудівництві та електротехніці справжню революцію. Одним із таких металів є германій, що його винайшов німецький хемік Клеменс Вінклер ще в 1886 р., але на який впродовж 60 років ніхто не звертав уваги.

Тепер германій є основним матеріялом для продукції транзисторів американського винаходу, що заступає катодову лямпу. Маленький кришталик германію є серцем транзистора, і тому цей метал має великий попит та відносно велику ціну на світовім ринку. Його добувають з попелу та жужелиці доменних печей в американському „Рургебіті" — Піттсбургу, а також з цинку в стейтах Кензасі, Місурі та Оклагомі. На жаль, в цинку германій є відносно небагато: на видобуття одного фунта германію треба зужити 1,250 тонн цинку. Багато германію видобувають також в гірських злежищах Бельгійського Конга.

Дуже цінним матеріялом для споруд, що працюють при високих температурах, наприклад, комор згорань для джетових (відкидних) літаків, є сполуки титанію.

Титаній з попелюшки став королем конструкційних матеріялів в цілому світі. Тасмниця його успіху в літакобудівництві основується на тому, що титаній має міцність найкращої сталі, а легкість алюмінію.

Фактичним „батьком" титанію є люксембурзький науковець д-р Вільгельм Кроль, що застосував процес виготовлювання титанію з руди. Цей процес має в технології назву „Кроль-процес".

В році 1946, коли один фунт чистого титанію коштував 3,000 доларів, один фунт титанію, видобутого методою Кроля, коштував 300 долярів. Сьогодні його ціна дорівнюється 20 дол. за фунт. Відміною титанію є кенталій, що його випродукував фабрикант Меккенна в містечку Лятровб, в Пенсильвенії. Для нас буде цікаво знати, що „ретортою", в якій народився кенталій, було залізне дуло гармати, молодшої сестри „грубої берти", що з неї німці під час другої світової війни обстрілювали французьке містечко Мец.

Кілька таких гармат, як „воєнна здобич", припало американській армії, від якої Меккенна, мабуть, одну відкупив. Його метода продукції кенталію засновується на реакції, що постає у висліді експлозії 14-цалевої гранати. У вогні тієї експльозії народився найбільш відпорний і тривкий метал світу — кенталій, що видержує температуру до 1800 ступнів Фаренгайта. Його вживають як спорудний матеріял для найновіших ракетних літаків.

Та ще не проминула слава титанію, коли на металевім ринку появився його суперник цирконій, що має всі дані, щоб відіграти провідну ролю в технології XX стол., а особливо в міжплянетній комунікації.

Згідно з математичними обчисленнями, ракета, щоб подолати ґравітацію Землі, мусить розвинути кінцеву скорість, що дорівнюється 11.2 кілометра на секунду. Це — так звана скорість „утечі" з землі.

При кінцевій скорості, меншій, як 11.2 км./сек., але більшій, як 7.9 км./сек., ракета кружлятиме, як штучний сателіт довкруги Землі без жадного погону, теоретично по віки вічні. На цій основі НАСА (американська національна агенція для космічних просторів) задумує змонтувати штучний сателіт у формі велетенського перстеня, що кружляв би із залогою в 50 людей довкруги Землі на висоті приблизно 100 миль.

Але, щоб збудувати такий штучний сателіт, треба було б довезти всі його складові частини на місце монтажу, а це вимагає великої кількости ракет та матеріялу для ракетних рушіїв, що видержували б температуру приблизно 3,000 ступнів Ф. Ідеальним матеріялом для цього є цирконій.

Він є також ідеальним матеріялом для атомових спорудів, бо не тільки видержує високу температуру, але й радіовідпорний і відкидає всі невтрони, забезпечуючи в такий спосіб своє довкілля від шкідливого діяння радіоактивних променів.

На жаль, продукція цього цінного матеріялу дуже скомплікована та обмежена, доказом чого є те, що фірма Вестингтауз, яка збудувала перший атомовий підводний човен „Навтилюс", була змушена за дозволом Атомової комісії вибудувати власну лябораторію для продукції цирконію.

Тепер є вже дешевші та простіші методи продукції цирконію, що вплине на подешевіння цього цінного матеріялу, без якого важко уявити собі практичне використовування атомової енергії для добра людства.

М. Боровський

„ПЧІЛКА" І ЇЇ РЕДАКТОР КУКУРУЗА

В історії Срібної Землі — Закарпаття ці два с л о в а „Пчілка" і Кукуруза, що тісно з собою пов'язані, напевно будуть вписані золотими буквами, як символи, що будили нарід Підкарпатської Русі та його молодь до науки, до сонця, до волі після століть мадярської неволі.

Молода слов'янська держава Чехо-Словаччина, що постала після 1-ої світ. війни, дістала під опіку ці українські землі, що віками були експлуатовані Угорщиною.

По війні, 1920 р., на цьому скравку півд.-західніх земель, яку назвали Підкарпатською Руссю, опинився і наш ювілят Павло, якого сьогодні заслужено згадуємо. Павло Кукуруза народився в березні 1896 р. в родині лісничого Григорія Ущицького повіту на Поділлю. Середню освіту здобув у Кам'янці Подільському і там же записався на нововідкритий український Кам'янець - Подільський Державний Університет.

Однак події не дозволили студіювати і Павло Григорович вирушив на захід.

Пройшовши Галичину, що тоді вже була під Польщею, Павло Григорович опинився у Варшаві і записався на студії Варшавського Університету. Без матеріяльних засобів довго там не втримався і перебрався до чеської Праги і вписався на студії лісівництва на Празькій Політехніці.

Під час навчання Павло мріяв побачити невідому йому ближче Срібну Землю — Підкарпатську Русь.

Як прийшли літні вакації, Павло Кукуруза виїхав на схід і опинився в столиці Підкарпатської Руси — Ужгороді. Саме місто розкинулось на березі тихої річки Ужа, що несе свої чисті води через р. Лаборець, а потім Дунай у наше стародавнє Руське море.

Студент Павло запримітив разячу різницю між людністю кількох рас в тому місті. Здалеку впадали в очі молоді, стрункі перекупки-жінки, що займали на базарі окреме місце. Всі були добре обуті, гарно одіті, всі в чорному вбранню. Були це мадярські господині з низин. Пишемо: вони стояли, а не сиділи, тримаючи в руках гарно опакований товар — масло, сир чи готове до печення курча. Решта товару лежала в куфрику при ногах. Цікаво, що у цих жінок-мадярок товари купували тільки мадярські міщани, пані урядники — свої.

В окремому ряді, на столах і лавках, продавали свою городину болгарські городники.

Не так зовсім виглядала площа з рядами тубільців, селянок з підгір. Їх вигляд був мізерний, збідований, одяг обшарпаний, багато жінок були босі. Всі вони сиділи чи клячали просто на землі, або на мішках, у кращому випадку на підстеленій вереті. Товари їх лежали на землі або на мішках, у кращому випадку, дуже рідко, у кошику і такі делікатні продукти, як масло, сир, биті птиці, були завинені в білу шматку, з якої покупці вкладалось до її посудини чи паперу. Покупцями товарів у наших селянок були лише бідні жінки, що до зубів торгувались, робітники і цигани, яких на Закарпаттю було досить.

Павла Григоровича огортав жаль, що стискав йому серце. По серйозних роздумах він рішився остатися там на праці.

Молодий, серйозний, енергійний і здібний Павло Кукуруза уложив плян майбутньої культурно - освітньої праці. Після відвідин місцевих, д і я чів - культурників: братів Бращайків, Ревайів, б. д-ра Ю. Гаджеги, А. Штефана, Гренджі-Донського та інш., а в першу чергу о. А. Волошина, який тоді відігравав там поважну ролю, взяв благословення на видавничу працю і розпочав її, примістившись в кімнатці Т-ва „Просвіта", який помагав за це у впорядкуванні бібліотеки та адміністрації.

Але не будемо оповідати, яку користь приніс журнал підкарпатським пасічникам, бо нас більше цікавить журнал і видавництво „Пчілка".

Наладнавши видання пасічного журналу для старших господарів, Павло Григорович організував другий місячник для молоді „Пчілка", гарно ілюстрований, в більшості майстром Кричевським. Позашкільне всесторонне виховання молоді являлося було головною метою праці там Павла Кукурузи: дати їй національну освіту, вщепити любов до свого краю і своєї мови, освідомити, хто вони і чиїх батьків діти.

Найперше він зорганізував пробу видання журналу для пасічників — „Підкарпатське пчолярство". Він добре знав пасічництво, навчившись його від свого батька лісничого. Оглядаючи околиці підгірських теренів та лісів довкола Ужгороду, стверджив він, що там пасічництво може дати гарні прибутки.

І так за кілька тижнів пасічники Закарпаття дістали гарний ілюстрований місячник, з гарною обкладинкою місцевого мистця Волкара, яка репрезентувала ужгородський замок, а на його тлі, вгорі, щит з гербом Закарпаття (стоячий ведмідь на фоні жовто-блакитного поля щита).

Діставши дозвіл від уряду, а від своїх благословення видавати другий журнал, П. Г. дав оголошення в пресі, розіслав до всіх шкіл відповідну летючку з закликом передплатити та проханням до всіх інтелектуалів про співпрацю. Розіслав л е т ю ч к у всім, кого лише знав у Празі, Подєбрадах, ба й у Львові. Перше число нового журналу зробило гарне враження і рецензія в пресі була прихильна.

В архіві „Пчілки" знаходимо багато гарних листів від учителів, шкіл та окремих передплатників, що з ентузіязмом привітали журнал. Число співробітникі в „Пчілки" велике: Гренджа-Донський, С. Черкасе н к о, О'Конор - Вілінська, Марійка Підгірянка, О. Олесь, Софія Русова, М. Бращайко, В. Бірчак, І. Верхрацький, К. Заклинський, Ірина Новицька, Ю. Ревай, А. Маркуш, М. Лелекач та інші, не згадуючи вже о. А. Волошина, інж. В. Косаря Т. Павличенка, Л. Бачинського, автора цих рядків.

Видання „Пчілки" стали цікаві, змістовні, заторкували майже всі ділянки життя. Згодом шкільний рефе р а т пренумерував „Пчілку" і її видання до шкільних бібліотек.

„Пчілка" Павла Кукурузи щороку видавала пару добрих книжок. Видано солідні коштовні праці, як кольоровий „Атлас рослин" В. Боровського, кольоровий „Атлас Звірят" Л. Бачинського і П. Кукурузи, „Альбом Підкарпатської Руси П. Кукурузи", та інші.

Щоб вірно оцінити видавничу діяльність „Пчілки" П. Кукурузи на Закарпатт ю, згадаймо ще його третій часопис, що його Павло Григорович розпочав видавати в 1937 р. під назвою „Літературні Вісті". Завданням цього часопису було пропагувати і ширити між народом друковане слово, зближувати читача з доброю книжкою. Часопис, гарно оформлений, виходив як квартальник, в ньому занотовувалось кожну нову книжку, давалось на неї безсторонню позитивну рецензію. Друковано 8,000 прим. Шкода лише, що внаслідок наступних подій часопис припинився.

Павло Григорович завжди заохочував молодь співпрацювати в „Пчілці". З цих тодішніх початківців деякі з них включились до праці на полі літератури в Закарпатській Україні та на Пряшівщині, деякі — в еміграції.

(Закінчення на 4-й стор.)

ВЕРХОВНИЙ АРХИЄПИСКОП КАРДИНАЛ КИР ЙОСИФ СЛІПИЙ ВІДВІДАВ ЕСПАНІЮ

Дні духовного піднесення переживала Українська Громада в Еспанії від 27-го квітня до 5-го травня ц. р. Це були дні відвідин Верховного Архиєпископа Кардинала Кир Йосифа Сліпого.

26-го квітня вся столична преса, радіо й телевізія повідомили про приїзд дорогого гостя. Другого дня, в обідню пору, майже всі українці, зібралися на летовищі в Барахас біля Мадріду. Дівчата в українських народніх строях, дітвора з синьо-жовтими прапорцями, студенти з золотими тризубами на темних костюмах творили веселу групу, якої ще не бачило летовище.

Півгодини перед прибуттям літака відкривається почесна заля аеродрому, куди входить українська комітива. За кілька хвилин появляється архиєпископ Мадріду доктор Казіміро Морсільйо, офіційний анфітріон нашого Владики. За ним приходять представники міністерства Закордонних Справ, Нунціятури, Міської Управи, монаших чинів і національних громад східньоевропейських народів. Конференційна заля виповнюється журналістами і фоторепортерами. Декому з них дозволяється пройти до літака.

Верховний Архиєпископ Кардинал Йосиф Сліпий відповідає на привітання голови української громади в Мадріді під час зустрічі на мадридському летовищі 27 квітня 1970 р.

Спускаються сходи літака і на них появляється така знайома зі світлин і преси, постать доброго Владики-мученика.

Архиєпископ Мадріду, парох українців в Еспанії о. Сеґундо, і делеґація місцевої громади, в супроводі фоторепортерів, підходять до літака. Вітають Верховного Архиєпископа і проводять до залі, де чекає українська громада і чужинецькі делеґації. Зашурчали телевізійні камери, заклацали фотоапарати. Голова громади п. Пастущук бажає Владиці приємного побуту серед своїх вірних в Еспанії, передає традиційний хліб і сіль і під звуки „Многая літа"! проводить дорогого гостя до конференційної залі, де відбудеться пресова конференція.

Верховний Владика сказав, що приїхав до Еспанії на запрошення мадридського Архиєпископа, щоб відвідати своїх вірних. Розповів про поїздки до ЗСА, Канади Австралії, Південної Америки, Західньої Німеччини,де мав нагоду познайомитися з проблемами української діяспори. Запитаний журналістом, чи вдоволений пережитим на засланні, відповів підсміхаючись, що як християнин, дякує Всевишньолу за хрест, який йому пощастило пронести з гідністю.

Ще цього самого дня вечірня і другого дня раннішня преса принесла обширні часто цілосторінкові фоторепортажі і коментарі про приїзд Голови Української Католицької Церкви, Кардинала Йосифа Сліпого. В них виявлялось багато тепла до нашого Архипастиря, до нашої Церкви й Народу.

Другого дня в Базиліці святого Михайла відбулася Архиєрейська Служба Божа. співав імпровізований чоловічий хор під вмілим керівництвом о. доктора Івана Музички з Великобританії. Мася народу, що виповняли досить простору церкву, приступили до Святого Причастя. Кожний хотів побачити „Кардинала, що повернувся з країни снігів", „представника Церкви в катакомбах". Після закінчення Богослуження сформувалася процесія, що пройшла до єпископської палати, місця замешкання нашого Кардинала.

Цього самого дня, по полудні, відбулося прийняття в Коледжі святого Якова, влаштоване Українською Студентською Громадою. Голова громади Юрій Божко привітав Кардинала і представив присутніх студентів, що з'їхалися з усіх кінців Еспанії, щоб доторкнутися одежі того, який терпів за Віру Христову і право на існування української нації. Довго розпитував Верховний Архиєрей наших студентів про те, чим вони живуть сьогодні і про їхні пляни на майбутнє.

Наступними днями Кардинал відвідав найвищих достойників еспанської церкви й держави. Побував в Сантіяго де Компостеля, де стрінувся зі своїм великим приятелем Кардиналом Кіроґа. Їздив до Барсельони, де мав розмову з Архиєпископом і побував у славному монастирі Монсеррат. Відвідав Гранаду, Толедо та Ескоріяль. Преса слідкувала за кожним його кроком. Хотіла знати, хотіла публікувати, але Кардинал був „скупий" на заяви та інтерв'ю, і треба було нам самим інформувати та вказувати на джерела.

3-го травня Кардинал відправив Архиєрейську Службу Божу. Цим разом в Еспансько-Американській Катедрі де ля Мерсед. Чи не найбільша церква Мадріду виповнилась вірними. Церковні і світські достойники, телевізія, преса, молодь. Довго пробивався Кардинал після Богослуження до вихідних дверей, благословлячи шпалір еспанців. Після обіду цього самого дня відбулася зустріч Владики з українським громадянством Еспанії в домі панства Барабаш. Тут була нагода поінформувати Кардинала про всі проблеми, з якими стрічаються українці в Еспанії. Радив, обіцяв допомогу, просив не складати рук, працювати.

4-го травня в Палац-Готелі Мадріду відбувся бенкет-вечеря на честь Верховного Архиєрея. Понад сто осіб засіло до еспансько-української вечері дружби. Праворуч від Кардинала папський нунцій в Еспанії монсеньйор Дадаґлійо, ліворуч Архиєпископ Мадріду д-р Казіміро Морсільйо, відтак тит. Єпископ з Метраес Амадео Гонсалес ,голова Ради Наукових Дослідів колишній міністер Освіти Льора Тамайо, державні секретарі, генерали, представники наукового і культурного світу Еспанії.

Голова громади п. Володимир Пастущук виголосив двомовну промову, висловлюючи надію, що внедовзі Українська Католицька Церква буде вивершена Патріярхатом і підніс тост за папу Павла VI, за еспанський народ і за Кардинала Йосифа Сліпого. Головним промовцем був член Парляменту, директор Інституту Соціяльних Студій, професор історії філософії Мадрідського Університету Адольф Муньоз Альонсо. Італійською й еспанською мовою, цей чи не найкращий оратор Еспанії, проаналізував духовну кризу, яку переживає сьогоднішнє людство, заявляючи, що приклад нашого Владики вливає багато нової енергії в душі борців за Христову Правду і справедливий лад у світі. Пригадав тернистий шлях України, Голгофу Української Католицької і Православної Церкви, що є часто свідомо замовчувані сильними світу цього. Професор Муньйоз Альонсо закінчив свою промову запевненням, що Українська Церква й Народ вийдуть переможними з нерівного змагу, що Правда переможе, що Україна буде вільною державою.

Потім промовляв Архиєпископ Мадріду. Подякував Кардиналові за прожиті разом хвилини. Сказав, що багато пізнав, багато навчився. Пообіцяв тісно співпрацювати і приділювати більше уваги українцям з його дієцезії. Останнім промовив наш Верховний Архиєпископ, Кардинал Сліпий. Подякував за гостинність. Висловив признання господарям країни за культурні, мистецькі та релігійні надбання. Сказав, що він не сподівався стільки стрінути, стільки побачити. Пообіцяв приїхати вдруге до Мадріду, але вже на посвячення української Церкви і школи.

На закінчення голова Громади передав Блаженнішому, як спомин із побуту в Еспанії, збірку монографій і репродукцій еспанських музеїв, церков та мистецьких будівель. Не зважаючи на пізну годину, ніхто не хотів покидати залі. Кожному хотілося поділитися думкою, переживаннями, що в цей момент виповняли груди. Ні з ким не умовляючись, майже вся Мадрідська Україна зійшлася до каварні, де стрічається кожної неділі після Богослуження. Хотілося продовжити цю історичну днину, хотілося, щоб вона була вічною.

5-го травня ми знов зійшлися на летовищі, щоб попрощати нашого духовного Батька. Обступили, попросили сісти, ще питалися, ще радилися. Мило на вас дивитися в цю хвилину, — сказав Архиєпископ Мадріду комусь на вухо.

Кілька хвилин перед відлетом літака прибіг задиханий Генеральний Директор Початкової Освіти Евгеніо Льопез. Приніс радісну вістку, і хоче нею поділитися з Кардиналом: буде в Мадріді українська школа і каплиця, до часу, коли побудується справжня українська церква. „Ну і слава Богу!" — промовив Владика, підіймаючись по сходах літака, що повіз його, як паломника, до португальської Фатіми, а відтак до Англії, де наміряється відвідати свою духовну паству.

Побут Їх Блаженства Кардинала Йосифа Сліпого в Еспанії можна уважати Українським Тижнем у цій країні. Столиця Еспанії, вся країна, жила українськими проблемами. Преса, радіо, телевізія день-у-день, публікували фотографії, містили коментарі і репортажі про Верховного Архиєпископа, про нашу Церкву, про українську культуру. Минуть літа, а українці з Еспанії будуть пам'ятати великі хвилини пережиті в травневі дні 1970 року.

В. Пастущук

Студенти прохають підтримувати Студентський Фонд

Монтреаль. — Молодеча „підпільна" газетка, журнал „Зозулька" в числі з лютого 1970 р. помістив статтю Нестора Томича „До Громадянства", в якій сказано, що на останньому Конґресі Союзу Українських Студентських Товариств Америки було репрезентованих тільки 480 організованих українських студентів, хоча „в Америці є від 5.000 до 10.000 української молоді в студентському віці. Щороку поважне число українських студентів починають студії і не знаходять при університетах своїх організацій, які вдержали б з ними контакт і втримали їхнє зацікавлення. В результаті кожного року кілька сот українських студентів відпадає від української спільноти. Ми мусимо здержати цей процес". Українські Студенти потребують фондів для організаційної праці, панелів, з'їздів, своєї преси тощо. Мало вийти Великоднє, святково оформлене, число студентського журналу „Зозулька", але не вийшло саме через брак фондів. СУСТА прохає всі українські організації, союзи, товариства приділювати тільки по одному відсотку з їх бюджету річно для студентської праці, на Український Студентський Фонд.

СЯЙВО ВОЛОСОЖАРУ

Український ілюстрований літературно - мистецький часопис „ВОЛОСОЖАР" (сузір'я Плеяди) з січня 1969 р. почав виходити друком, як літературно - мистецький популярний журнал. Пишемо Вам щиро й відверто, що покищо передплати і пресфонду не вистачає навіть на покриття коштів друку і поштових видатків!. Переважну більшість тиражу висилаємо безкоштовно в усі країни світу, де тільки живуть українці. Тим-то висилаючи листи чи нові матеріяли для „Волосожару", не забувайте його підтримати й фінансово!

Чому передчасно припинили своє існування журнали „Пу-гу", „Київ", „Пороги", „Арка" чи „Листи до Приятелів"? Тільки через те, що українці, на жаль, не підтримали належно цих все таки корисних видань.

Висилайте нам не тільки оповідання, поезії (ми ж нація поетів!), статті, мемуари, листи, фотографії, а й гроші — не викидайте їх на вітер — бо без грошей, як без повітря... Це стосується всіх, у кого ще б'ється українське серце... Ми ще ждемо.

Річна передплата 2 доляри, всі інші числа (за минулі роки) також висилаємо за 2 дол. Уже вийшло 14 чисел „Волосожару". Редакторів часописів і журналів просимо ласкаво негайно передрукувати це повідомлення, подавши й нашу адресу.

Іван МАНИЛО
Адреса: Mr. I. MANYLO
Cumberland Rd.
Millville, N.J. 08332, USA

ПОДЯКА

За ласкою Божою перебувши важку операцію, почуваюся до милого обов'язку подякувати Шан. Панству Докторам Юрієві й Любі Стефанівським за лікарську опіку і приятельське відношення до мене і моїх дітей.

Як вияв вдячности складаю дол. 70.00 на „Церкву в потребі" на конто ч. 719 в Кред. „Самопоміч" в Нюарку як неприйнятий гонорар.

Рівнож дякую Панні Марії Ляшок, медсестрі, за фахову опіку й поміч.

Дякую Членкиням „Марійської Дружини Пань", а зокрема П. Гайдучковій, Членам Церковного Хору та Членкиням 28. Відд. Союзу Укр. за Службу Божу, за жертву потерпілим у Югославії, за молитви, за відвідини в шпиталі, за слова потіхи й дарунки.

Хай Всевишній Господь винагородить Вам Всім сторицею.

Вдячна МАРІЯ НАОРЛЕВИЧ,
Ірвінґтон, Н.Дж.

Увага! Чикаґо і околиці! Увага!

ГРОМАДСЬКИЙ КОМІТЕТ м. ЧИКАГО і ОКОЛИЦЬ

в склад якого увійшли представники цілої Української Громади, запрошують всіх Громадян, а зокрема Молодь на

СВЯТОЧНУ АКАДЕМІЮ

для відзначення 20-річчя смерти

ген.-хор. Тараса Чупринки — Романа Шухевича

АКАДЕМІЯ ВІДБУДЕТЬСЯ

в неділю, 24-го травня 1970 року
о год. 5-ій по пол.
в залі ШКОЛИ ШОПЕНА

Віддаймо належну пошану ГЕРОЯМ УКРАЇНИ!

Український Музичний Інститут у Філядельфії, Па.

СУБОТА, 23-го ТРАВНЯ 1970 р.
год. 7-ма веч.

Заля
УКРАЇНСЬКОГО ГОРОЖАНСЬКОГО КЛЮБУ
Clarissa and Rowan Streets

БОГДАН ГОЛОВЕЦЬКИЙ (фортепіяно)
учень нижчого курсу УМІ, кляси Ю. Оранського

Дитячий Хор УМІ

В програмі — фортепіянові та хорові мініятюри світової клясики та українських композиторів.
Фортепіяновий супровід: Галя Саґата-Поритко
Дириґент: Юрій Оранський
Рояль фірми „Стайнвей".
Передпродаж квитків-програмок: книгарня „Оріон" та Дитячий Хор УМІ

Цією дорогою хочу дуже сердечно подякувати нашому Дорогому Приятелеві
Докторові ОСИПОВІ ОРИШКЕВИЧЕВІ
за довголітню, безкорисну опіку для мойого мужа Святослава Ігоря та за віддану готовість нести Йому поміч в кожній порі дня і ночі.

За всю теплоту і приязнь, якою користувався і кріпився Слав — сердечне Спасибі Його і моє.

ЯРУСЯ РІПЕЦЬКА-ЯЦУШКО — дружина

Можна дістати „СПОГАДИ" лікаря:

Перша частина: „ПРОТИ ХВИЛЬ", сторін 464, Канада 1964.

Друга частина: „В БОРОТЬБІ ЗА ПРАВДУ", сторін 266, Канада 1970.

Ціна 4 доляри, 50 центів. Хто замовляє обі частини платить тільки 6 долярів. Набувати у:

GREGORY DMYTRIW, M.D.
1020 Portland Avenue Rochester, N.Y. 14621

КАРПАТСЬКИЙ ЛЕЩЕТАРСЬКИЙ КЛЮБ НЮ ЙОРК
— влаштовує —

в днях 13-го і 14-го червня 1970 р.
на кортах СОЮЗІВКИ

ТЕНІСОВІ ЗМАГАННЯ
ЗА ПЕРШІСТЬ СУАСТ-СХІД

- В ГРУПІ ЧОЛОВІКІВ за мандрівну чашу РОМАНА СЛОБОДЯНА
- В ГРУПІ СЕНЬЙОРІВ і ЖІНОК

Початок змагань в суботу, 13 червня, ГОД. 9-ій РАНО. Вписове $3.00 від особи. Приміщення проситься замовляти через Управу Союзівки.

UNA ESTATE SOYUZIVKA
Kerhonkson, N.Y. 12446 Tel.: (914) 626-5641

УКРАЇНСЬКИЙ СПОРТОВИЙ КЛЮБ в НЮ ЙОРКУ
повідомляє все своє Членство, що

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
НАШОГО ТОВАРИСТВА
відбудуться

в суботу, 6-го червня 1970 року
о год. 7-ій веч.
в ДОМІВЦІ УСК-у при 33 E. 7th St.

Якщо в означеній годині не явиться приписана статутом кількість членів, Звичайні Загальні Збори відбудуться годину пізніше, т. є. о годині 8-ій веч. в тому самому приміщенні і з тим самим порядком нарад без огляду на кількість присутніх.

Комітет Об'єднаних Американсько-Українських Організацій Великого Ню Йорку

МЕТРОПОЛІТАЛЬНИЙ ВІДДІЛ УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ

повідомляє, що

ЗБОРИ ВІДПОРУЧНИКІВ АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ВЕЛИКОГО НЮ ЙОРКУ
— відбудуться

в середу, 27-го травня 1970 року
о год. 7-ій веч.
в УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ ДОМІ
заля ч. 22

З уваги на важливі справи, які будуть в програмі тих Зборів, просимо всі Організації вислати своїх відпоручників.

ЗА УПРАВУ

мгр Роман ТУГЛЕВИЧ, голова — Ярослав КОСАНОВСЬКИЙ, секретар

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
нашого Дорогого
ТАТА, ВУЙКА, ДІДА і ПРАДІДА

бл. п. ТЕОДОРА РОЖАНКОВСЬКОГО

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА
ЗА СПОКІЙ ЙОГО ДУШІ

в суботу, дня 23-го травня 1970 року
о год. 9-ій рано
в ЦЕРКВІ СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ
при Sanford Avenue в Нюарку, Н. Дж.

Горем прибита
РОДИНА

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. мґр. ІВАНА ГОЛЮКИ
складає 10.00 долярів
на Фонд Верховного Архиєпископа

Мелянія ШЕПАРОВИЧ
Ню Йорк, Н. Й.

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. інж. БОГДАНА ВОЛИНЦЯ
члена Т-ва Українських Інженерів — Відд. Клівленд
зложили по 5.00 долярів
на Фонд Катедри Українознавства в Гарварді:
Юрій Яремкевич, Ярослав Кузьмин, Антін Рощаковський, Роман Трешньовський, Володимир Пік, Ярослав Сидір, Іван Фур, Роман Грабець. Разом 40.00 дол.

ПОДЯКА

В неділю, 15-го березня 1970 року відійшов у Вічність з волі Всевишнього мій Найдорожчий і Незабутній МУЖ

бл. п. Інж. Проф. СВЯТОСЛАВ ІГОР ЯЦУШКО

В часі великого горя і трагічних хвилин, що стрінули нас після ненадійної втрати нашого Найлюбішого Слава, найшлися ми в крузі численних сердешних Приятелів, які докладали усіх зусиль і трудів, щоб хоч частинно облегшити наш глибокий біль і безмежний смуток. Їх зворушуючої теплоти, що так багато допомоги дала мені — я ніколи не забуду. З глибини серця моє найщиріше Спасибі Їм Усім.

Складаю щиру подяку Всечеснішим Пан-Отцям з церкви св. Юра в Ню Йорку, із Закарпатської церкви св. Марії в Ню Йорку і з церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку — за численну присутність та достойне і зворушуюче переведення похоронних відправ.

Хорові „Думка" моє особливе Спасибі за звеличення Панахиди своїм співом.

За численні вислови співчуття та за безліч присланих квітів дякую усім Друзям, Знайомим і Організаціям, як також за Служби Божі жертвовані за спокій душі Покійного.

Організаціям і Установам щиро дякую за сердечні прощальні слова їх представників, за численну участь у похоронних відправах в Ню Йорку і Бавнд Бруку та за дружні заходи під час і після похоронів, щоб достойно вшанувати пам'ять Покійного.

ЯРУСЯ РІПЕЦЬКА-ЯЦУШКО — дружина

ЗЛУЧЕНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ ДОПОМОГОВИЙ КОМІТЕТ ПОВІДОМЛЯЄ:

Неділя, 24-го травня 1970 р.
ТОЧНО О ГОД. 2:30 ПО ПОЛ.
У ВЕЛИКІЙ ЗАЛІ
Brooklyn Academy of Music
30 Lafayette Avenue, Brooklyn, N.Y.

ЇХАТИ — Lexington, 7th Ave., "D" сабвей до Atlantic Ave.; або RR до DeKalb Ave і пересісти до "D" і їхати до Atlantic Ave.; також LIRR до Atlantic Ave.

Балетна Школа Роми Прийми-Богачевської — презентує
БАЛЕТ-КАЗКУ В ДВОХ ДІЯХ

КВІТ ПАПОРОТІ

Музика — ДАНКЕВИЧ-КИРЕЙКО

Чистий прибуток призначений на допомогу потерпілим від землетрусу українцям в Югославії.
Квитки в передпродажу в цінах $6.00, $5.00, $4.00, $3.00 — (діти половина ціни) в крамницях: АРКА, 48 E. 7th St., New York, N.Y.; ДНІПРО, в Нюарку, 698 Sanford Ave., та при касі, Brooklyn Academy of Music — 30 Lafayette Ave., Brooklyn, N. Y.

- Постановка, хореографія — РОМА ПРИЙМА-БОГАЧЕВСЬКА
- Музичне оформлення і супровід — ОЛЕГ ЛЕВИЦЬКИЙ
- Декорації — ВОЛОДИМИР ВАЧИНСЬКИЙ
- Реквізити — ОЛЕНКА БОГАЧЕВСЬКА

В БАЛЕТІ БЕРЕ УЧАСТЬ ПОНАД СТО МОЛОДИХ ТАНЦЮРИСТІВ, УЧНІВ БАЛЕТНОЇ ШКОЛИ.

Вистава „Квіту папороті" в постановці Роми Прийми-Богачевської відбудеться заходами філядельфійського хору „Кобзар" в залі Тавн Голл у Філядельфії в неділю 7 червня, о год. 7-ій вечора.

„Свячене" у Бріджпорті, Конн.

12-го квітня відбулося в Бріджпорті традиційне „Свячене", яке влаштувала українська католицька церква Покрови пресвятої Богородиці, де парохом є Всч. о. Я. Шуст. За ініціятивою п. Олександри Шуст, цього року вперше розіслано запрошення до всіх римо-католицьких церков і до знайомих не-українців, які гарно відгукнулися і прислали своїх вісловників. І дійсно neділя 12-го квітня залишила миле враження. Перед головним столом пишався наш традиційний „Великодній стіл" з розкішною паскою по середині, який приготовив місцевий Відділ Союзу Українок Америки. Гості з цікавістю приглядалися до „Великоднього стола", а найбільше цікавила їх паска і писанки. Пояснення подавала п-ні Ольга Пендаківська, яка рівночасно була головою Комітету для підготови Свяченого. При гарно застелених столах засіли гості і парохіяни, яких привітав голова церковного комітету і п. Мирослав Стахів. Мило було привітати також священика з словацької церкви св. Кирила і Методія. Отець парох доконав акту свячення і поділився з присутніми свяченим яйцем, бажаючи многих літ, та зазначуючи, що в теперішніх часах, в часах екуменізму, є вказаним, щоб всі церкви співпрацювали разом. Під час свячення співав хор під проводом п. М. Заяця.

Також приємне враження залишила по собі і мистецька частина, в яку входили: діточий хор школи укр.під проводом п. Заяця, збірна деклямація учнів 4-ої кляси „Христос Воскрес", гагілки у виконанні учениць під проводом своєї вчительки п-ні Мирослави Чубатої та виступ наших місцевих бандуристів. Пояснення про гагілки в англійській мові подала учениця 7-ої кляси Маргарета Жолобко. Присутні нагородили виконавців рясними оплесками. Накінець голова Марійської Дружини п-і Анна Чернявська подякувала гостям за прибуття, Союзові Українок Америки за великодній стіл, всім виконавцям програми, Церковному Комітетові та всім сестрицям, які під проводом своєї господині п-ні Анни Тарасюк, як слід вив'язалися зі свого завдання. На цьому місці не можна поминути нашої невтомної п-і Олександри Шуст, дружини о. пароха, яка як і при кожній церковній імпрезі багато труду вложила в підготовку Свяченого. Кінцеву молитву провів священик з церкви св. Кирила і Методія.

М. Ч.

ДВА ІМПЕРІЯЛІСТИЧНІ ГОЛІЯТИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Европи, про захоплені в ССCP „китайські землі", що їх свого часу загарбали у малих сибірських народів московські царі, про захоплену ще за Леніна Монголію, обернену Москвою в сателіта, і про московського типу „панславізм", що його ЦК КПСС хоче використати в своїх імперіялістичних намірах.

СССР відповів комуністичному Китаєві через три дні радіостатею, в якій брежнєвські пропагандисти не знайшли важливіших аргументів, як те, що Мао Тсетунг, мовляв, мав три дружини... До речі, перша його дружина Янг Кай-гі була розстріляна гоміндавівцями.

Ще кілька років тому комуністичний Китай не говорив про поневолені Москвою нації — нині він вирішив бити Москву в найслабшій її місце. Все це не значає, що українська людина повинна пройматися симпатіями до комуністичних гасел Китаю. Це означає, на жаль, що українська людина в Україні нині правду про СССР, як в'язницю народів, чує не з радіо Вашінґтону чи Оттави, а — з Пейпінґу. За вийнятком Еспанського Національного Радіо, яке цього року з невідомих ще причин припинило передачі українською мовою, жадна із закордонних радіовисилень не заявляє народам у СССР, що „нові ревізіоністичні совєтські царі цілковито перейняли старі царські імперіялістичні традиції дому Романових" (Радіо Пейпінґ з 25 квітня 1970 р.).

ВОРОШИЛОВГРАДСЬКА АВІЯЦІЙНА ШКОЛА

У м. Ворошиловграді в Україні три роки тому була заснована нібито цивільна авіяційно - парашутистська школа ім. космонавта Г. Тітова. „Известия" з 14 травня поінформували, що в цій „воєнно-патріотичній школі" навчаються багато учнів старших кляс середніх шкіл та що „багато її випускників уже стали інструкторами" для летунів, парашутистів, радистів тощо.

Видатні українські мистці працюють над підготовою опери „Лис Микита"

Філядельфія. — Над підготовою до прем'єри нової української опери, створеної в Америці, „Лис Микита", напологливо працюють понад 120 осіб виконавців. Оперу „Лис Микита", на 5 картин, відомого композитора старшого покоління проф. Василя І. Овчаренка з Маямі, який написав музику до віршованого лібрета Леоніда Полтави, спонзорує СУК „Провидіння" і її буде вперше виставлено восени цього року. За її підготову і сценічне втілення відповідає проф. Юрій Оранський, який буде і її першим диригентом. Участь у виставі беруть понад 120 осіб, переважно молоді з Українського Музичного Інституту. На виконавців головних ролей запрошені відомі старші солісти й актори та частково — студіюча спів і музику молодь. Оркестра УМІ, яку диригує проф. Юрій Оранський, нараховує понад 40 осіб; він же провадить постійні проби як із солістами, так і з Об'єднаним хором у складі понад 45 осіб, в тому 20 з Дитячого хору УМІ. Режисером опери є мистецький керівник Театру у П'ятницю й відомий актор Володимир Шашаровський, який опрацьовує з виконавцями збірні сцени; керівником балету в „Лисі Микиті" є авторка кількох балетів і керівник Балетної Школи в Ню Йорку балерина Р. Прийма-Богачевська; концертмайстрами є п-ні Лідія Бульба і п-ні Галя Поритко. Декорації, що зображають царський двір царя звірів Лева і „Лисовичі" — славний замок Лиса Микити, запроєктував Едвард Козак, найкращий ілюстратор повісти „Лис Микита" Ів. Франка, частину якої використав драматург - лібретист; непереверщений ЕКО є також автором проєктів масок звірів; разом він дав понад 30 шкіців. Так поступово, з величенським вкладом праці великого колективу, завершується підготова нової опери „Лис Микита" до прем'єри, завершується круглo 5 років праці, відколи в 1965 р., ініціятор створення цієї опери, маестро Юрій Оранський, звернувся до її співавторів з ідеєю створити такий оперовий твір, що одночасно відповідав би вимогам і смакам як дитячого та молодечого, так і дорослого глядача. Сама партитура опери „Лис Микита" займає 400 сторінок; лібрето вийде окремим виданням у В-ві „Америка", щоб глядачі опери могли вчасно з ним познайомитися перед виставами. Прем'єра опери „Лис Микита" в Ню Йорку відбудеться 7-го листопада 1970 р.

Діти пишуть писанки

Гюстон, Тексас. — Радісно знати, що українські великодні традиції продовжуються, а спеціяльно, коли це роблять наші діти. Приємно було українським гостям Гюстону вчитися писати писанки.

На пропозицію пані Оксани Данилик, яка вчила дітей, товариство св. Володимира при місцевій католицькій церкві закупило фарби і все потрібне приладдя для всіх дітей, охочих навчитися цього досить складного процесу. Пані Оксана Данилик, не шкодуючи сил і часу, взялася до праці. Коли деякі діти не могли з певних причин прибути на науку, то вона навіть їздила до їхніх домів і вчила їх вдома.

Нарешті прийшов Великдень. І от після спільного Свяченого в просторій церковній залі відбувся вибір найкращих писанок. Стіл, на якому красувалися понумеровані писанки, був застелений гарною вишиваною скатертиною. До складу жюрі входили шановні гості, які приїхали з Луізіяни та віддалених міст Тексасу, щоб святкувати разом Великдень.

Жіночий клюб ім. Святої Ольги подбав про дві нагороди, а саме: фотоапарат та радіо.

І ось жюрі почало оглядати писанки. Всі замовкли і чекали з напруженням на вислід. Нагороди отримали: Христина Черешня — фотоапарат, а Орися Заблоцька — радіо.

Всі мами подякували пані Оксані Данилик за її працю і подарували їй від імени жіночого клюбу гарний корсаж. Думаю, що це добрий почин і його варто наслідувати.

М. Черешня

„ПЧІЛКА" І ЇЇ РЕДАКТОР КУКУРУЗА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Сліди їх праці знаходимо в „Збірниках" Музею Української Культури в Свиднику, де не раз згадується „Пчілку" і її видання, а з бувших студентів Підкарпатської Руси стрічаємо співробітника згаданого збірника Миколу Лелекача, бувшого рецензента видань у „Пчілці".

Подаємо підрахунок виданих Павлом Кукурузою праць: Дев'ять повних річників журналу „Пчілка" — 2426 сторінок. Видано окремих книг накладом 54 штуки, з них 10 книг — підручники для шкіл чи самоосвіти та два згадані вище, великі кольорові Атласи, один Альбом. Цих три книги разом 346 сторінок 4°. Незвичайно вартісний тритомовик „Розмови з Т. Г. Масариком", — К. Чапека.

Сюди мусимо додати і три річники журналу „Підкарпатське Пчолярство", якого ювілят був основником і редактором та адміністратором при Т-ві „Просвіта". Три річники дали разом 864 сторінки друку. Павло Кукуруза виявився талановитим видавцем і редактором.

Але на цьому ще не кінець. Після зайняття мадярами Підкарп. України в 1939 році наш ювілят, що чудом вийшов живим з мадярських тортур, вирушив на захід, забравши деякі невикористані ще праці — рукописи та архівні матеріяли в-ва „Пчілка". І, парадокс, в таборових злиднях в Мюнхені він відновив Вид-во „Пчілку" і видав цінну, солідну працю д-ра В. Пачовського — „Історію Закарпаття", вступ до якого дав професор Віктор Доманицький, тодішній ректор УТГІ. Праця на 192 стор. вид. Пчілки, Мюнхен 1946. Праця, шоправда, видана шапірографом і є сьогодні унікумом, що скоро затратиться. Так і напрошується просьба до підкарпатців в ЗСА і Канаді, які дорожать історією своєї ближчої Батьківщини, перевидати цю Історію друком. А Павло Кукуруза свою місію і любов до нашого Закарпаття чесно виконав. Як довідуємось, він і сьогодні, живучи в ЗСА, й далі цікавиться долею нагелення Срібної землі.

Вшановуючи Павла Григоровича з його 75-літнім ювілеєм, бажаємо йому і його родині ще многі літа щасливо прожити.

СПОРТ

Редагує В. Сохан

СПОРТОВИЙ ТРАВЕНЬ УСТ „ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ"

Згідно із календарем спортової активности УСТ „Ч. Січ", в травні відбудеться ряд спортових імпрез, в яких візьмуть участь сотні спортової молоді за першенства і трофеї: СУАСТ-Схід, АФЛ, УСТ „Ч.Січ" і ін.

Неділя, 24-го травня:

Другі лігові футбольні змагання АПФЛіги „Ч. Січ"-„Тризуб" Філядельфія.

Субота і неділя 30 і 31-го травня:

Традиційна спортова зустріч „Ч. Січ" на „Верховині" в Глен Спей, Н.И. В програмі: футбольні змагання, відбиванкові гри, бриджовий турнір. В розваговій частині програми: бенкет, під час якого відбудеться вручення переможцям спортових гор чаш і трофеїв. В суботу вечором велика спортова забава і вибір красуні УСТ „Ч. Січ" на 1970 рік.

О. Твардовський

— оОо —

ДРУГИЙ РЕМІС „ЛЕВІВ" ПЕРША ПОРАЗКА „КРИЛ"

Перша Дивізія:
Леви — Атлас 1:1 (0:0)
Крила — Адрія 1:4

Резерва:
Леви — Атлас 4:2

Юніори:
Леви — Ст. Вілліборд 3:6
Крила — Марунс 0:0

Найменші:
Леви — Литовці 1:0

Чикаґо, Ілл. — У неділю 10 травня стрінулися Леви в четвертих футбольних змаганнях весняного сезону на стадіоні Ганзон парку з мехіканською дружиною Атлас, яка при кінці минулого року впала з Вищої до Першої Дивізії. У попередню неділю, 3-го травня, перемогли Леви дружину Словаків з рахунком 3:2 на їх власній площі в Лавндейл парку і сподівалися симпатики нашої дружини чергової перемоги Левів над слабшим противником з Даґлес парку. Одначе м'яч є округлий і калькуляції не справдилися. Втрата одної точки спихала дружину Левів з дотеперішнього першого на друге місце показника таблиці дружин Першої Дивізії. Перше місце Левів заняла нова дружина футболістів Південної Америки Атлетікс, яка перемогла Литовців з рахунком 5:3.

Теперішній рекорд першої дружини УАСТ „Леви" є такий: 4 гри, дві перемоги і два реміси з відношенням воріт 7:3, а точок 6:2.

У змаганях Леви-Атлас перемогу мала наша дружина й доказом цього було відношення наріжних стрілів 7:3 в її користь. Але у футбольній грі рішають стрілені ворота, а не перевага одної дружини над другою. У першій півгрі не використали Леви трьох добрих позицій і одних порожніх воріт. Мехіканці несподівано відкрили рахунок 1:0 у 46-ій хвилині й це змусило Левів до інтензивної атаки. Воротар Атласа оборонив у 54-ій хв., Бойко перестрілив у 58-ій, немічний стріл Яворського з вигідної позиції зловив воротар у 60-ій, Шлапак перестрілив вільне в 70-ій і Шлапак вирівняв 1:1 з подачі лівого оборонця Еліяшевського з вільного копу у 75-ій хвилині. При кінці мехіканці зірвалися до атаки, але наш воротар Вадим оборонив їх стріл у 89-ій хвилині. Суддював Тувессон. Ланковим і тренером першої дружини Левів є батько двох футболістів першої і третього з доросту (три сини й три брати), урядженi вже в Чикаго гідно й чесно змагаються в краских футбольних дружин УАСТ Леви. Цим щасливим батьком є Вадим Мішалов, бувший активний футболіст (воротар) УАСТ Леви.

Склад першої дружини: Мішалов І, Медина, Еліяшевський, Гаррісон, Іваник, Дудка, Бойко І, Бойко ІІ, Шлалак, Яворський, Мішалов ІІ, Козій, Гординський і Мирон Дижурко.

Склад дружини українських, але велика наша громада Чикаґа й околиць забула про нашу українську дружину якраз у її ювілейному році. Якщо б українці почали масово прибувати на футбольні змагання Левів, тоді б Ноґа, Крат, Банах і Стефан Джижурко не мусіли грати за гроші в дружині Ганза-Фортуна-Леви, а навіть Скороход вернув би з дружини Ґрін Вайт до свого матірного товариства і тоді чисто українська футбольна дружина УАСТ Леви була б нашою гордістю і славою.

У передзмаганнях резерва Левів перемогла резерву Атласа з рахунком 4:2. Ворота стрілили Гординський, Мирон Джижурко (одинадцятка), Мацько і Міцяк. Склад дружини резерви Левів в 100-відсотково український — два змагання і дві перемоги 2 х 4:2.

Юнаки Левів програли до дружини Ст. Віллiброд 3:6. Ворота стрілили Карна 2 і Вайкаліз 1.

Наші найменші Левенятка перемогли Литовців 1:0.

Сумівські Крила потерпіли першу поразку на виїзді в Калюмет парку від дружини Адрія 1:4. Одинокі ворота для СК СУМА „Крила" стрілив адвокат д-р Юліян Куляс з одинадцятки. Крила провадили 1:0 до 75-ої хвилини змагань. У цих твердих змаганнях були контузені д-р Надзікевич, Гулик і Андрущишин, що й були причиною поразки „Крил".

Петро Головатий

— оОо —

ВИСЛІДИ З КЛІВЛЕНДУ

26-го квітня ц.р. дорiст А клівлендського „Львова" віпав на першому етапі пошагання по всеамериканську чашу, програвши 0:2 у Гармарвілі (передмістя Піттсбургу проти представника Пенсилвенії. Протест української Американська Футбольна Ліга відкинула на базі не правил статуту, а на базі... доконаних фактів. (Отже, окей є, що суперник вислав у бій понад 50 відсотків доросних змагунів, окей — що місцеві судді сфабрикували перемогу Гармарвілу на 8 хвилин до кінця гри, коли не могли її здобути суперницькі змагуни... „Львів" вернувся до своєї огайської дійсности і розпочав весняну групу чемпіонатів.

Два перші змагання дозволяють сподіватися, що найстарший дорiст „Львова" теж і цього року „пастиме передних", чи й „найпередніших": Загреб перемножено 3:1 (голі Семенюк 2, і працьовитий Багрійчук), а найповажнішого суперника — Бродв'ю Гайтс 3:2 (голі Росул 2 і Коломиєць).

Проте, більше ніж пункти й перемоги, юних „львов'ян" і їхній провід повинні цікавити поважніші справи: Гармарвіл виявив, що нашим хлопцям бракує кондиції, атлетичних сил. Бродв'ю Гайтс, із постійним тренером і тренінгами, править за живий приклад і пригадку, що без постійних тренінгів, без науки гри, скінчиться на... розвіяних мріях. Хто має очі — хай бачить, хто має вуха — хай слухає...

Доросла, українізована доростом дружина „Львова" в перших лігових змаганнях здобула нерішене 1:1 проти сильного Загребу (голь юніора Р. Росула) і йшла проти „слабких італійців" з Інтернаціонале — як на весілля. Вислід: 5:0 для італійців, які цього року розпорядіжають сильною дружиною. Більшість змагунів „Львова", які від осени пальцем у футбольному черевику не рушили до самопідготови до сезону, робили просто жалюгідне враження...

В третіх пунктових змаганнях сезону, проти нововаанованої італійської дружини Коронесе спочатку виглядало тем сумно й невесело: суперник до перерви вів 2:0. Після перерви стрілами Сота (2) і Сірела здобуто ведення 3:2. Сото з карного здобув четвертого голя, проте суддя не признав його, мовляв, змагун-стрілець карного не може добивати м'яча, що його відбив воротар (?..). Коли потім Коронесе вирівняло, „Львів" тим гостріше підкреслив свій рішучий протест проти рішення нетямущого судді, який своїм незнанням правил відбирав українцям одні ворота й один цінний пункт у показнику. Чи й цим разом рішать доконані факти?..

Молодші юніорські дружини „Львова" змагаються із змінним щастям: „Б" перемогли Загреб 3:1 (голі Губач 2, Чухрай), програли 1:3 проти мадярів і 1:4 проти Бродв'ю Гайтс. „С" програли проти Загребу 0:3 і виграли з мадярами 1:0.

О.Г.

ТАРЗАН, Ч. 6370 Плянують переселити дунів

CHIEF MEPU'S GENEROSITY SOLVES OUR NEW LAND PROBLEM FOR THE SICK PUNOS. NOW IT'S UP TO US, DOCTOR DOMINE, TO GET THEM OUT OF HERE... TO MEPU'S VILLAGE OF THE MEDICINE MEN!

NO PROBLEM, TARZAN! NURSE NAOMI AND I WILL ARRANGE THAT!

NURSE NAOMI! DELAY FEEDING THE PUNOS!

MEET ME AT THE 'COPTER!

Великодушність вождя Меду розв'язує нашу проблему нової країни для хворих дунів. Тепер не наша справа, докторе Доміні, забрати їх геть відсіль... до оселі лікуючих мужів Меду!

Дрібниця, Тарзане! Медсестра Наомі і я полагодимо це!

Медсестро Наомі, припиніть харчування дунів!

Чекай на мене при гелікоптері!